

že jeho vývody dotýkají se jenom odstavce prvního §u 1 zákona o útisku. Že ve zprávě zpravodajově nepřichází čárka za slovem »zaměstnancům«, je bez významu, ježto jak v návrhu zákona, tak i v zákoně samém tato čárka se vyskytuje, a nutno předpokládati, že zákonné úpravě bylo věnováno více péče, nežli úpravě zpravodajovy řeči v těsnopisné zprávě o schůzi poslanecké sněmovny, ve které byl zákon projednáván. Nelze proto tvrditi, že při přesné, určité a cílevědomé stylisaci odstavce druhého §u 1 zák. o útisku dlužno usuzovati, že odstavec druhý §u 1 zák. o útisku má na zřeteli jenom jednu výjimku, kdy stávka jest újmou. Naopak jest vykládati zákon o útisku s ponecháním rozdělovacího významu čárky za slovem zaměstnancům, takže pak jde ve druhém odstavci §u 1 zm. zák. o čtyři případy, kdy stávka (hromadná výpověď), pokud se týče výluka jsou újmou, a to tenkrát, jsou-li namířeny proti jednotlivým zaměstnancům, dále, nechť jsou namířeny proti komukoliv, avšak prýští z pohnutek národnostních, náboženských anebo politických. Jest proto již jenom zkoumati, proti komu byla namířena pohrůžka hromadnou výpovědí, kterou Josef T. přednesl vůči Janu A-ovi. Tato otázka představuje právní úsudek, ke kterému dlužno dospěti na podkladě zjištění učiněných prvním soudcem, která byla soudem odvolacím přejata. Jest zjištěno, že obviněný Josef T. intervenoval u faktora Jana A-a v ten rozum, že pracovní personál se usnesl, aby nově přijatí zaměstnanci Antonín M. a Antonín P. ze závodu byli propuštěni, jinak že by ostatní personál s nimi nepracoval a dal výpověď a že správa závodu »K.«, ač nerada, se rozhodla dáti zmíněným dvěma zaměstnancům 14denní výpověď z práce. Z těchto zjištění vyplývá, že konečným cílem pohrůžky hromadnou výpovědí bylo vypuzení Antonína M-a a Antonína P-a z práce u závodu »K.«, že tedy pohrůžka hromadnou výpovědí, bez ohledu na to vůči komu byla přednesena, byla namířena proti těmto dvěma zaměstnancům, což však činí pohrůžku hromadnou výpovědí újmou ve smyslu druhého odstavce §u 1 zák. o útisku, a odsouzení obviněného Josefa T-a pro přestupek podle §u 1 zák. o útisku jest takto zjištěními oběma soudy učiněnými plně ospravedlněno. Hledíc k výkladům dříve již uvedeným nebylo třeba, by se za těchto okolností odvolací soud zabýval otázkou, z jakých pohnutek prýštila pohrůžka hromadnou výpovědí, a neučiniv tak, neporušil zákona v ustanovení druhého odstavce §u 1 zák. o útisku. Zmateční stížnost na záměru zákona bylo proto zavrhnouti jako neodůvodněnou.

Čís. 1421.

»Provozování náboženství« ve smyslu §u 303 tr. zák. zahrnuje v sobě celou mši svatou. Lhostejno, že musela býti přerušena pro výtržnosti.

Poměr §u 122 písm. b) tr. zák. k §u 303 tr. zák. Po stránce subjektivní vyžaduje se ku zločinu dle §u 122 písm. b) tr. zák. přímý úmysl rušiti provozování náboženství.

(Rozh. ze dne 21. prosince 1923, Kr II 724/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Olo-

mouci ze dne 11. září 1922, jimž byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle §u 303 tr. zák., vyhověl však zmateční stížnosti státního zastupitelství do téhož rozsudku, zrušil jej a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Obžalovaný uplatňuje proti rozsudku prvé stolice zmatečné důvody §u 281 čís. 5 a 9 a) tr. ř. Zmatek §u 281 čís. 5 tr. ř. provádí stěžovatel jak z obsahu zmateční stížnosti možno vyvoditi, tvrzením neúplnosti rozsudku, kterou spatřuje v tom, že rozsudek nepřihlížel k hájení se obžalovaného, které prý nikým nebylo vyvráceno, že totiž stěžovatel přišel do kostela mezi posledními a že když přišel k oltáři a výkřiky »Co, vy sviňáci, děláte, když odležete od oltáře,« a »s četníkem jste do D. přišel a s četníky Vás zase odvedou,« pronesl, mše již sloužena nebyla, takže nelze mít za to, že jeho neslušné chování stalo se za výkonu bohoslužebného, že Pátera H-a při výkonu bohoslužby urazil. Zmatek tento opodstatněn není. Stačí tu odkázati stěžovatele na důvody, jež pro své zjištění, že obžalovaný byl v kostele od ranní mše až po dobu, kdy vnikli do kostela příslušníci církve československé, rozsudek uvedl, zejména na doznání obžalovaného, že, když přišel k oltáři, kde výroky shora uvedené pronesl, stál kněz H. v ornátě u oltáře obrácen k lidu, a že tedy stěžovatel musil věděti, že slouží mši, kterou jen přerušil a přerušil ji nedobrovolně a že tedy byl při výkonu bohoslužebném rušen. Tím odpadá také neúplnost potud stěžovatelem uplatňovaná, že rozsudek neudává důvodů, že stěžovatel musel věděti, že P. H. sloužil mši, že ji přerušil a chce v ní pokračovati. Již z uvedeného plyne, že ani zmatek §u 281 čís. 9 a) tr. ř., pokud uplatňován jest stěžovatelem ve spojení se zmatkem §u 281 čís. 5 tr. ř., není rovněž v případě stěžovatelově dán. Stěžovatel zřejmě přehlíží, že co do urážky kněze při výkonu obřadů bohoslužebných není chráněn kněz pouze při výkonu samém, nýbrž že slůvko »při« má co do určení doby, po níž mu ochrana §u 303 tr. zák. přísluší, širší význam než slůvko »mezi« v témže ustanovení zákonném. Zákon chrání kněze potud, pokud jest přítomen na místě bohoslužebném, oděn jsa vnějšími odznaky svého církevního obřadu. Avšak ani co do odsouzení stěžovatele pro neslušné chování za bohoslužebného výkonu, t. j. sloužení mše knězem H-em nelze stěžovateli přisvědčiti, tvrdí-li, že, padla-li jeho slova v době, kdy kněz H. sloužení mše pro hluk a povyk příslušníků československé církve přerušil, nebylo tu provozování náboženství, které by stěžovatelem mohlo býti rušeno, pokud se týče, že pohoršení, které bylo jeho výroky vyvoláno, jak rozsudek zjistil, nebylo vyvoláno za provozování náboženství. Pojem provozování náboženství jak ve smyslu §u 122 b) tr. zák., tak i §u 303 tr. zák. zahrnuje v sobě celou mši od jejího počátku, kdy kněz objeví se u oltáře v mešním rouše, až do doby, kdy mši doslouží a odeběře se do šakristie. Katolická církev nezná jiného přerušení výkonu mše knězem až na případy, kdy za mše vykonává kněz jiný bohoslužebný výkon — na př. přisluhuje svátostmi shromážděným věřicím, udílí pože-

hnání novomanželům atd., — při kterých však pojmově provozování náboženství není ani přerušeno ani zakončeno. Tím méně lze uznati, že by nebylo provozováno náboženství v případě, kdy určitý bohoslužebný výkon musil býti přerušen pro činy jednotlivců na místě bohoslužebném přítomných, pro něž nemohlo býti ve výkonu bohoslužebném pokračováno, a že by tato okolnost vyvíňovala pachatele, který svým chováním v rušení výkonu bohoslužebného pokračuje a který svým činem dal na jevo, že se s úmyslem těch, kdož svým chováním způsobili přerušeni bohoslužebného výkonu, stotožňuje, a který prodlužuje svým činem onu dobu, po kterou ve výkonu bohoslužebném nelze pokračovati. Nemůže tudíž stěžovatele vyvíňovati okolnost, že přerušeni výkonu bohoslužebného, mše, sloužené knězem H-em nastalo již před jeho činem, pro nějž byl odsouzen, následkem jednání jiných osob na místě bohoslužebném přítomných. Tvrdí-li konečně stěžovatel, že si nebyl toho vědom, že slova jeho vyvolávají pohoršení, stačí ho odkázati na to, že co do subjektivní stránky vyžaduje skutková podstata §u 303 tr. zák. jedině, by pachatel byl si vědom povahy svého jednání, by věděl, že se chová neslušně. Že tato náležitost skutkové podstaty §u 303 tr. zák. jest v případě stěžovatelově opodstatněna, o tom nemůže býti pochybností, hledíc k povaze výroku, kterého užil a který rozsudek zjistil.

Zmateční stížnost státního zastupitelství brojí proti rozsudku první stolice zmatečnými důvody §u 281 čís. 5 a 10 tr. ř. Pokud zmateční stížnost provádí zmatek §u 281 č. 5 tr. ř. tvrzením vnitřního rozporu v rozsudku, který spatřuje v tom, že rozsudek změsuje objektivní skutkovou podstatu §u 122 b) tr. zák. se subjektivní, jest sice zmateční stížnosti přisvědčiti, než uplatňování tohoto vnitřního rozporu nemůže vésti k úspěchu zmateční stížnosti proto, že, i kdyby objektivní podstata skutková byla splněna, t. j. i kdyby provozování náboženství bylo výkřiky obžalovaného rušeno, při nedostatku subjektivní skutkové podstaty, t. j. úmyslu rušiti provozování náboženství zůstal by osvobozující výrok rozsudku ohledně obžalovaného plně odůvodněn. Již shora při posuzování zmatku, uplatňovaného obžalovaným proti rozsudku podle §u 281 čís. 9 a) tr. ř., bylo dovedeno, že objektivní skutková podstata §u 122 b) tr. zák. jest v případě obžalovaného splněna. Na tomto stanovisku stojí také, jak z obsahu rozsudku, zvláště z jeho zjištění; že, když obžalovaný přišel k oltáři, stál kněz H. u oltáře v ornátě obrácen k lidu, že obžalovaný musel věděti, že kněz H. s l o u ž i l mši a že ji jen p ř e r u š i l, jest vidno. Rovněž nemůže míti zmateční stížnost státního zastupitelství úspěchu, uplatňuje-li zmatek §u 281 čís. 10 tr. ř., tvrdíc, že rozsudek nesprávně posuzuje činnost obžalovaného co do subjektivní stránky, t. j., zda jednal v úmyslu rušiti výkon bohoslužebný, t. j. sloužení mše. Rozsudek stojí na správném právním stanovisku, že ke skutkové podstatě §u 122 b) tr. zák. na rozdíl od §u 303 tr. zák. vyžaduje se ú m y s l p ř í m ý, t. j., aby pachatel zamýšlel a chtěl svým činem rušiti provozování náboženství. Skutková podstata §u 303 tr. zák. připojuje se bezprostředně ke skutkové podstatě §u 122 b) tr. zák., avšak jen tím způsobem, že přečin §u 303 tr. zák. jest tu jen tehdy,

není-li v činu pachatelově skutkové podstaty §u 122 b) tr. zák. V tomto směru ohledně rušení bohoslužebného výkonu neslušným chováním rozlišuje se skutková podstata §u 303 tr. zák. od §u 122 b) tr. zák. právě úmyslem pachatelovým, který musí se nésti k tomu, aby provozování náboženství bylo jeho činem rušeno. Nestačí pouhé vědomí, že čin jeho provozování náboženství ruší. Na tomto stanovisku stojí dosavadní judikatura (viz rozh. z 19. června 1880, č. 3745 č. 264 Sb.), totéž stanovisko hájí i nauka (srov. Herbst 1865, str. 278: »wenn nicht mit der Handlung eine Störung der Religionsübung selbst verbunden und dabei beabsichtigt ist,« Finger 1910, str. 460: »Wer durch sein Betragen die Religionsübung stört, ohne dass sein Betragen diesen Willen entsprungen wäre, macht sich ev. nur des Vergehens nach § 303 StG. nicht aber der Religionsstörung schuldig,« Stooss 1913, str. 456, »Vorsatz« Der Täter bedenkt und beschliesst geradezu eine Religionsübung zu stören« atd.). Naproti tomu nelze zmateční stížnosti státního zastupitelství oduznati oprávnění, pokud uplatňujíc zmatek §u 281 čís. 10 tr. ř. ve spojitosti se zmatkem §u 281 čís. 5 tr. ř., vytýká patrně rozsudku neúplnost v tom záležející, že rozsudek při své úvaze o subjektivní stránce činu obžalovaného ponechal bez povšimnutí okolnosti, jež činu obžalovaného předcházely a jež pro posouzení případu stěžovatelova byly rozhodny. Správně vytýká zmateční stížnost rozsudku, že nepřihlíží k doznání obžalovaného, že byl v kostele již při ranní mši sloužené knězem Z-em, že byl také tedy přítomen oznámení tohoto kněze, že druhá mše sloužena bude knězem H-em, ihned po ranní mši, že obžalovaný také věděl a musil věděti, že příslušníci československého vyznání zamýšleli sloužiti v kostele po ranní mši svou mši a konati v kostele svou pobožnost, že také byl přítomen výjevu, jak příslušníci tohoto vyznání náboženského do kostela vnikli, jak povykovali, že povyk jich byl příčinou přerušeni mše, sloužené knězem H-em, který obrátil se od oltáře k lidu a pozoroval, co se děje. A tyto okolnosti, na které nevzal rozsudek zřetele, byly pro posouzení úmyslu obžalovaného, za jakým činy své předsevzal, rozhodny a není vyloučeno, že by byl soud na základě jich k jinému přesvědčení dospěl. Vždyť, jak shora bylo již při posuzování zmatku §u 281 čís. 9 a) tr. ř., obžalovaným uplatňovaného, vyloženo, nemůže vyviňovati obžalovaného okolnost, že provozování náboženství v době jeho činu bylo již jednáním jiných pachatelů přerušeno. Slušelo uvažovati, zda obžalovaný svým činem nedal na jevo, že se stotožnil s úmyslem jiných pachatelů, rušiti provozování náboženství, k jichž jednání svůj čin připojil a kterým nad to prodloužil dobu, po kterou nemohlo býti ve výkonu náboženském pokračováno. Na tom nemůže změnití ničeho okolnost, že snad pohnutkou příslušníků československého vyznání bylo, by svými činy umožnili sloužení své mše (konání své pobožnosti), ježto musili býti přesvědčeni, že současně konání mší různých vyznání náboženských na témž místě, v témže kostele není vůbec myslitelno, takže již z této okolnosti možno souditi, že úmyslem jich bylo rušiti (zmařiti) sloužení mše katolické, by stali se pány situace a mohli sloužiti svou mši.